

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I. Indledning

Lovforslaget er opfølgning på den del af aftalen indgået mellem regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti om finansloven for 1999, der vedrører et nyt tilbagetrækningsystem med virkning fra 1. juli 1999.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med de samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om social pension (Nedsættelse af folkepensionsalderen fra 67 til 65 år m.v.), lov om ændring af lov om delpension (Ændring af fradragregler m.v.), lov om ændring af arbejdsmarkedsfondsloven, ligningsloven og pensionsbeskatningsloven (Fradrag for bidrag til efterlønsordningen og beskatning af tilbagebetalinger fra efterlønsordningen m.v.), lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, lov om Lønmodtagernes Dyrtsfond og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af nedsættelsen af folkepensionsalderen fra 67 til 65 år).

Lovforslaget skal endvidere ses i forlængelse af lov nr. 1000 af 23. december 1998 om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og lov om seniorydelse (Efterlønsbevis, medlemsbidrag).

I de kommende år vil der ske store forskydninger i befolkningens alderssammensætning. Der bliver væsentligt flere ældre, mens antallet af personer i den erhvervsdygtige alder vil være næsten konstant. Alene antallet af personer mellem 60 og 67 år vil frem til 2010 vokse fra de nuværende ca. 340.000 til ca. 500.000 - en vækst på godt 45 pct.

Samtidig har der i de senere år været en tendens til, at danskerne trækker sig stadig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet, bl.a. fordi de går på efterløn. Alene fra 1990 til i dag er antallet af efterlønsmodtagere vokset fra godt 100.000 til ca. 140.000. Udviklingen har medført, at udgifterne til efterløn er vokset til ca. 16 mia. kr. om året.

I de forudgående år har arbejdsstyrken alligevel været næsten konstant eller stigende hvert eneste år. Selv

om flere har trukket sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet, har det kunnet opvejes af den forøgelse af arbejdsstyrken, som skyldes befolkningsudviklingen, ændringer i alderssammensætningen og ikke mindst stigningen i kvindernes erhvervsdeltagelse. I de kommende år, hvor antallet af ældre vokser, bliver udviklingen i tilbagetrækningsmønsteret af central betydning for udviklingen i arbejdsstyrken.

Hvis en fortsat stigende andel 60 til 66 årige valgte at gå på efterløn, ville det, sammenholdt med det stigende antal ældre, medføre både stigende problemer på arbejdsmarkedet med at imødekomme private og offentlige virksomheders efterspørgsel efter arbejdskraft og et dobbelt pres på de offentlige finanser i form af øgede udgifter og faldende skatteindtægter. En sådan udvikling rejser en række langsigtede problemer i forhold til den økonomiske udvikling og videreudviklingen af velfærdssamfundet.

Det er derfor nødvendigt at øge andelen af befolkningen i arbejdsstyrken.

En af måderne hertil er at ændre tilbagetrækningsordningerne, så de lidt ældre bliver længere på arbejdsmarkedet.

Regeringen har allerede taget en række initiativer, der skal øge tilbagetrækningsalderen. Der er bl.a. igangsat en seniorpolitisk indsats med særlige puljer og kampagner, og Arbejdsformidlingen har prioriteret de lidt ældre ledige som et særligt indsatsområde. Også i virksomhederne er der taget initiativer til at fastholde seniormedarbejdere.

Med henblik på at sikre en senere og mere gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet foreslås et nyt tilbagetrækningsystem med virkning fra den 1. juli 1999. Den nye ordning skal give en konkret økonomisk tilskyndelse til at blive længere på arbejdsmarkedet og give langt mere fleksible muligheder for gradvis tilbagetrækning. Efterlønsordningen er samtidig en vigtig del af velfærdssamfundet, og med den nye ordning er det sikret, at der fortsat er mulighed for efterløn fra det fyldte 60. år.

I det følgende omtales de enkelte elementer i hele den samlede tilbagetrækningspakke, d.v.s. også de